

In Gothia ipse ego fruticetum ex una radice, terraque tota arenosa proveniens, 2. cubitorum plurive altum, adeoque ramosum vidi, ut vix homo unus ulnis illud amplecti posset.

§. 17. In gratiam eorum, qui Botanices ignari sunt, aliquos certissimosque characteres ejus específicos subjungam, scilicet:

- (a) in Svecia sylvestre seu incultum crescit;
- (b) trifolii instar, tria folia gerit;
- (c) flores flavos, & in corymbos coalescentes gerit
- (d) pericarpium, siliquæ instar compressum, seu ut luna falcata, vel trochlea.

§. 17. Ab initio ægre, fateor, magnam copiam seminis colligere poteris, sed tempori aliquid & diligentiae concedendum.

§. 18. In prata aperta, ubi quotidie jumenta pascunt, seminari nequit, nam pullulantes graminis apices, dentibus continuis commordent, nec trifolio nec semini maturescendi tempus supererit.

§. 19. Semel itaque seminatum & excretum, sua sponte semina spargit (§. 14.) nisi lichene nimio, ut terram pertingere possit, impediatur. Cui ut mederi possis, seminibus deciduis, rostro ferreo campum transcendere memento, ut supra docui.

§. 20. Delineationem ejus subjungam, si videbitur.

X.

De Phaseolo Sinensi seu Zeylanico, optimo contra calculos renum & vesicæ.

Auctore C. LINNÆO.

ANno 1740. accepi ex supremo navium Regni Præsæto, Ankarkrona, varia pisa', navibus nostris ex Sina, regno, adportata; quibus Cantonienfes singularem virtutem tribuunt, contra glaream calculosque renum, utendo decocto ex iis proveniente. Ego igitur, desiderio
Viri

Viri Illustris satisfactus , pro inquirenda specie plantæ ipsius , pisorum alia , in annis 1740. & 1741. terræ commisi , & mea camera detinui ; alia in horto Centurionis Trievvald , rursus alia in horto Academiæ Upsaliensis seminari jussi ; omnia autem vix in longitudinem spithamæ unius excreverant , quum flaccescendo , ante floris fructusve adventum , perirent.

Ejusdem generis semina , variæ speciei terris , in horto Academiæ Upsaliensis , anno 1742. iterum commisi ; varios stercoreationis calorisque gradus subdidi ; & ex varietate meæ curæ certioris quidpiam proventurum speravi . Germinabant omnia , omnia fere moriebantur ante florem , excepto uno , quod summo caloris gradu in hypocausto hortensi detentum , primo flores , tum legumina multa emittebat , ita ut multum caloris ad producendum florem fructumque ejus requiri cognoscerem.

Radix ejus est exigua , in fila tenuissima digesta , caulem unicum emittens , & fructu maturo , una cum tota planta emoriens.

Caulis fere cubiti unius longitudine , erectus , non teres seu tortuosus , ut phaseoli communis , fere totus rectissimus , pennæ columbinæ crassitie , rotundus , pilis setosis obsitus , viridis , præsertim versus radicem , rubris maculis tantillum adpersus , locis eget quibus suffulciatur.

Folia sunt ternata , separata ; foliola sunt oblongo-rotunda , cuspidata , infra subhispida , foris quam intus magis patentia ; foliolum medium ope pedicelli nectitur , duo lateralia autem petiolo communi adhærent.

Petiolus communis longitudine sua æquiparat distantiam folii a caule , subtus subrotundus , supra depressus & parum concavus , apicem versus crassior , versus basin magis subtilis , & setis hirsutis reclinatisque obsitus , nec non mediante ala exigua cauli connexus.

Ad pedunculos foliolorum , pedunculus communis est rubicundus , adsunt præterea duæ stipulæ lanceolatæ , & pro longitudine , alis seu articulis respondentes.

Pedunculi communes singulis egrediuntur ex alis foliorum , rotundi , nec angulares sunt , & nigro-virescentem colorem profitentur.

Flores in apice pedunculi acervatim ex communi quodam

dam centro proveniunt, & eminentiis exiguis oblongo-rotundis ab invicem separantur. Flores inferiores primi propullulant, superiores raro perfecte excreſcunt, ſed præmaturi plerumque decidunt.

Quod ad florem ejuſque partes adtinet, *perianthium* eſt monophyllum, viride, laciniis infra duabus linearibus, longitudine perianthii, & in duos lobos diviſum, quorum ſuperior tantillum emarginatus, inferior autem trifidus eſt. *Corolla* papilionacea, vexillo viridi-flaveſcente, reclinato, alis & carina, eaque obtuſa, viridi-flaveſcentibus. *Filamenta* coaleſcentia, alba, teretia, inflexa, antheris flavis. *Stylus* filiformis, ſubteres, filamentorum longitudine, apicem verſus ſetofus. *Legumen* rectum, rotundum, digiti longitudine, calami craſſitie, ſubſetofum, ſetis obſcuris, horizontale, acutum; continens ſemina multa, reniformia, craſſa, colore fuliginis, cum hilo quodam oblongo candidoque ex latere.

Quæ omnia ut adcuratius intelligantur, vide imaginem *Tab. VIII. Fig. 2.* naturali ſua longitudine repræſentatam.

Ego igitur perſpecta cognitaque plantæ hujus natura, Botanicorum ſcripta diſquiſivi, deſcriptionem ejus repertum; nullus eam condidit excepto *Dillenio*, in horto Elthamendi. Ibi audit:

Phaseolus Zeylanicus, *ſiliquis radiatim digeſtis*. *Dill. Elth. 213. 235. f. 304.*

Delineationis partem tantum adjunxit *Dillenius*, & deſcriptio ſubnexa, nimis brevitatſ ob cauſſam, nullius fere eſt utilitatſ.

Conſtat ex dictis.

- 1.) plantam hancce eſſe generis *Phaseolorum*.
- 2.) pro charactere ſpecifico hunc gerere caulem rectum, haud perticæ ſeſe obvolvntem, immo rotundum, nec angularem.
- 3.) flores non in corymbum collectos, ſed ex communi quodam receptaculo egredientes eſſe.
- 4.) legumen eſſe cylindraceum & horizontale; hinc ad regulas Botanicæ purioris dicendum:

Phaseolus caule erecto terreſtri, floribus capitatis, leguminibus cylindraceis horizontalibus.

Triplicem igitur fructum meæ obſervationis eſſe vides; ctenim

etenim omnibus Botanicæ studiosis cognitum & accurate descriptum dedi Phaseolum istum; cuius usus insignis est, & experientia comprobatus apud Sinenses, contra calculi adfectiones. Decoctum ex eo componant, & ægrotanti optimo cum successu propinant, nec dosin determinant, nam quantumlibet hauseris, nil noxæ exinde proveniet. Nos autem, experimento meo edocti novimus, phaseolum huncce, nostro sub cælo, calidissimum hypocaustum hortense, quo maturescat, exigere.

X I.

Iris insolens & singularior

per ANDREAM CELSIUM observata.

Dies erat 28. mensis Julii proxime elapsi, quum in Monasterio *Dalarne*, Diœceseos *Husbyanæ* degens, intra horam 6. & 7. vespertinam, iridem triplicem observassem. Prima erat iris, ut solet esse, *A B C Tab. VIII. Fig. 3.* coloribus fortissimis & viridis conspicua, secunda *D E F* primæ concentrica videbatur, sed, ut secundariæ omnes, colores debiliores & inverso ordine ostendebat, rubro nempe arcu inferius in *O* posito. Tertia tandem *A K G L C* æquali elevatione secundam superare videbatur, qua primam secunda; sed non parallela erat arcubus duobus, iridemque secundam in *K* & *L* secundo antè curvabatur, & cum prima in horizonte ad *A* & *O* coincidebat. Debiles habebat colores, instar secundæ, *D E F*, sed eodem ordine dispositos, quo prima *A B C*, nempe rubrum supremum. In punctis intersectionis *K* & *L* colores prorsus confluentes, & debiles adparebant. Totum phænomenon horæ unius quadrante perduravit, & solis altitudinem dimetiendo circiter $11\frac{1}{2}$ grad. reperi.

Causa phænomeni tam singularis statim innotuit. Nam Occidentem respiciens, quem tunc sol occupaverat, vidi lacum exiguum, *Hin* dictum, qui ob silentium ventorum, speculi instar, repercussione iridem tertiam, tamquam sub

Linne

, Carl von. 1762. "De Phaseolo Sinensi seu Zeylanico, optimo contra calculos renum & vesicæ." *Analecta transalpina* 1, 226–229.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/238177>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/263609>

Holding Institution

Smithsonian Libraries and Archives

Sponsored by

Biodiversity Heritage Library

Copyright & Reuse

Copyright Status: Not in copyright. The BHL knows of no copyright restrictions on this item.

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.